

Egy úri szabó és kétszer száz tű hossza

Hubert Éva: Édesapánk hányattatásai 1934-ben és 1944/45-ben (4. rész)

Amiről írni akarok, édesapánk története, aki világléteben grafomániás volt, és írásainak töredéke ma is a tulajdonomban van. A történet főleg naplórészleteiből áll össze.

Édesapánk, Huber (későbbi névmódosítással: Hubert) Mihály (1909–1972) Szenttamáson (Srbobran) született, a családja később Zentára költözött, és itt ismerkedett meg majdani feleségével, Nagy Matilddal, az édesanyánkkal. 1934-ben, úri szabó lévén, zágrábi jó munka reményében gyalog indult el Zentáról Zágrábba...

1934. június 17., vasárnap

Reggel fél 7-kor ébredtünk gyönyörű verőfényes időre, de sajnos ez a verőfény nekünk egész napra szomorú éhezést hozott. Nyolcig megszáradva útnak indultunk a Bršadinától 6 km-re fekvő grófi falu, Nuštar felé. Fele úton egy kocsi vett fel bennünket, amely örömeinkre egészen Vinkovceig (9 km) ment, és kérésünkre megígérte, hogy elvisz odáig. Gyomrunk már igen üresen korgott, de örültünk, hogy Vinkovcán leszünk délelőtt. Pláne én örültem, mert igen reméltem, hogy Pipikémától (Nagy Matildtól, a menyasszonyától, majdani feleségétől) lesz post restante levelem. Nuštar előtt egy 10 méter magas szép cement viadukton mentünk át, amely alatt egy kis, Boja (Talán Vuka?) nevű folyócska folyik.

terített, és megkérdezte, akarunk-e aludtettet. Miután mi nem akaratoskodtunk, elénk tett egy 3 literes tál aludtettet és 2 nagy darab kenyeret. Bevágtuk, hogy alig szuszogtunk, de a kint maradt Duka bizony csak a kenyérből részesülhetett. Így egy kicsit megnyugodva tovább folytattuk utunkat Vodinici és Novi Mikanovci felé. Itt ezen a részen igen sűrűn vannak a falvak, alig hagytuk el Novit, jött Stari Mikanovci. Ide este fél 8-ra értünk, és miután vettünk másfél liter tejet és megittuk, Duka unszolására tovább indultunk a 16 km-nyire fekvő Vrpolje felé. (Egy sűrű, sötét erdőn is át kellett menniük, mire este 11-kor Strizivojna faluba értek. A falubeliektől megtudták, hogy az ügyeletes rendőr a kocsmában kártyázik. Meg is találták, de ő csak a parti befejeztével, fél kettőkor vitte át őket a hideg kocsmái folyosóról a falu börtönébe, azaz egy lomtárba aludni.) (E napi túra 52,500, összesen 251,250 km.)

1934. június 18., hétfő

(Miután reggel 8-kor a rendőr felkeltette őket, elindultak.) Kosztunk nincs, és elhatároztuk, hogy ma nem sietünk, ellenben főzünk jó téliborsó-levest abból a borsóból, amelyet tegnap oly kínok között szedtünk. Zsiga a mai nap hőse, mert egy helyen kapott 3 nagy darab kenyeret és egy jó 20 dkg szalonnát, egy kereskedőnél lisztet, így minden megvolt a főzéshez. A Vrpoljétől kb. 4–5 km-re levő Čajkovci falu túlsó szélén letáboroztunk, és nekiláttunk a főzésnek. (Zsiga jó levest főzött, ettek szalonnát, utána almát, apánk írogatott, a többiek pihentek, majd előbb egy 7, utána egy még 8 km-re levő faluig mentek. Ez utóbbiban egy horvát gazda szénapadlásán aludtak.) (E napi túra 20, összesen 271,250 km.)

1934. június 19., kedd

Nagyon csalódottan ébredtünk fel reggel 6 órakor, mert bizony éjszaka igen fáztunk. Fél 7-kor már útnan voltunk tovább. Frissek akarunk lenni, annál inkább, mert 1.: ma be akarunk érni még délelőtt a 20

Nuštar egy ősi grófi család (nevét nem sikerült megtudni) telepítése, lakói tiszta tótok és szlovákok. Maga a grófi kastély bizony elég csúnya, inkább egy leánynevelő intézetnek nézne az ember szürkére meszelt falai és rácsos ablakai után. Az országúton haladva igen sok csavargó külsejű emberrel találoztunk, akik Vinkovciból jöttek. Vinkovci város szélétől egész a beltérig sárga keramitkockás útvonal van, ami igen széppé teszi a különben is nagyon helyes és tiszta, de a munkanélküliektől túlszűfolt várost. A postára érve átvettem levelem, amit Matild írt, és „ebédre” szánva eltettem, hogy majd később olvasom el. Nem is időztünk eme városban, ahol pedig kedvünk lett volna maradni, de láttuk, midőn a „zsaru” a város szélén barátságosan kitéssékelte a hozzánk hasonló céllal érkező „urakat”. (Éhesen mentek tovább, de a másfél km-re levő Novoselóban – ma már nincs ilyen nevű helység, valószínűleg beleolvadt Vinkovciba – üresen állt a paplak, „mert a pap megszökött”. Ivankovóban sem jártak jobban, ott a pap gazdasszonya némi aprópénzt vetett nekik élelem helyett.) Már fél 4, és előző este óta semmi étel nem volt a szánkban, de már 22–25 km-t megtettünk. Kezdték erönlankadni a nagy melegben, így elhatároztuk, hogy főzünk valamit. Az út jobb oldalán volt egy lánc ún. téli borsó, gondoltuk, majd azt főzünk. Elkezd-tük fejteni, amikor észrevettük, hogy az út bal oldalán van egy tanya. Zsiga és én bementünk. Egy asszony elég hajlamosnak mutatkozott, hogy adjon valamit. Egy kis ideig viaskodott magával, de végül is meg-

km-nyire eső Slavonski Brodba, 2. jubilálunk ma: egy hete indultunk útnak, és eme hét alatt már elég sokat láttunk és túrtunk, és 270 km-t tettünk meg. Bő szalonnás reggeli után egymás után hagytuk el az errefelé igen sűrűn eső falvakat (...), és végre 11 órakor beértünk Szlavónbródba. Első utunk a munkásbörzére vezetett. Jelentkezés után elvezettek bennünket a börze vendéglőjébe, ahol bomba zöldbabfőzelék és marhasült a menü – igen jól ebédeltünk. Ebéd után kimentünk a Száva partjára, a fiúk fürödtek, én meg a naplót és a levelezést intéztem. A Száva igen széles folyó, bal partján Slavonski, jobb partján Bosanski Brod városok vannak. Az elsőben 15 ezer, a túloldaliban ellenben 2–3 ezer lakos (horvát és bosnyák) van. Igen érdekes a kilátás innen a Száva partjáról. Jobbra tőlünk van egy vasúti híd, gyalogos és forgalmi közlekedéssel, alatta jobbra egy erdős Ada nevű sziget és nyári strand. Bosznabródról, ahogy innen látszik, lerí a bosnyák eredet. Szembe velünk emelkednek 2–3 dzsámi magas kerek tornyai. Ittlétünkkor a Ljubljana nevű vontató gőzös haladt el a Száván. Zsiga bevitte a városba oszlásnak induló cipőjét csináltatás végett. Itt ülve sokat gondolok haza, és összehasonlítom a két város életét. Zenta 33 ezer lakosú város gyér forgalommal és egy bataillon (= zászlóalj) katonasággal, Bród 15 ezer lakosú város, és három bataillon katonasága van, forgalma nagy, rendezettebb és szebb, de az élet itt is az ottani. Akinek van, örül, akinek nincs, éheznek, de a fürdőző itt is úgy lesi a hajó hullámain, mint Zentán... (Zsiga a megbeszélte fél 6-ra visszament a cipőjéért, de a mester csak akkor kezdte javítani, így csak 8 óra 10 perckor ért vissza. Lementek a börze által felkínált hálólhelyről, mert megtudták, hogy „vendéges”, azaz férges, és elindultak, de két faluban is elutasították őket, így végül egy pár árpakeresztbe „ágyaztak” maguknak.) (E napi túra 28, összesen 299,250 km.)

(Folytatjuk)